

Ата- аналармен өзара ықпалдастық жиналыс хаттамасы

Қатысқандар:

Балабақша қызметкерлері : 6

Ата- аналар: 30

12.09.2023 ж

Күн тәртібі:

1. Кеңес : «Жеке меншік шағын орталыққа қабылдау тәртібі»
Директор: С.Р.Мусаева
2. Ата – аналарға арналған кеңес: «Балалардың шағын орталыққа бейімделуі»
Педагог – психолог: Г.И.Кулибаева
3. Сауалнама : «Балабақша ата – аналар көзімен » Педагог – психолог:
Г.И.Кулибаева

Тыңдалды :

1.Балабақша әдіскері Мусаева Сабира барлық топ ата аналарына жаңа оқу жылының басталуымен құттықтап. Балабақша күн тәртібімен, қызметкерлермен және әр топтың жұмыс барысына тоқталып өтті. Балабақша балалардың жақсы көңіл күймен келуі тікелей ата аналар жауапты екенін яғни балаларды кешкі мезгіл уақытылы ұйықтау керек екенін нақты айттып өтті. Ата- аналар мен балабақша тығыз байланысты болу керек екенін баса тоқталып өтті. Балаларды балақша қабылдау тәртібін таныстырып өтті. Әр ата – ана өз қалаған балабақшаға бара алатынын айтып өтті. Әр ата ана баласының таза етіп әкелеу өздеріне яғни бала жасына сай белгіленген ата – ана жарнасын уақытылы төлеп отыруды айтып өтті. Ата – ана жарнасы тәрбиешілерге немесе балабақша қызметкерлеріне ақшалай ұстатпауға белгіленген банк орталығына төлеу керектігін айтып өтті. Себеппіз балалабқшадан баланы алып қалуға болмайтынын септі яғни анықтама немесе белгіленген күнге демалыс өтініш жазу арқылы балалар қалдыралатыны туралы айтып өтті. Әр жас ерекшелігімен және тәрбиешілермен таныстырып. Әр жас тобы білім беру саласы бойынша ұйымдастырылған оқу іс – әрекеттер ойын түрінде өтілетінін айтып өтті. Ата – аналарға арналған «Жеке меншік шағын орталыққа қабылдау тәртібі» туралы кеңес оқып шықты . Өз сөзін қорыта келе 2023-2024 оқу жылында сәттілік тіледі.

1.2. № 1 кіші топ ата анасы Аяпбергенова Ақсылу өз сөзінде. Балабақша ұжымына жаңа оқу жылында сәттілік тілей отырып бүлдіршіндерін адамгершілікке, имандылыққа, білім сусынына сусындатын туралы айтып өтті. Ата- ана өзіне бағдарлама ұнағандығы балаларға еркіндік берілгені туралы айтып өтті.

2. Екінші мәселе бойынша балабақша педагог – психолог Кулибаева Гүлшат өзінің ата- аналарға арналған кеңесінде балалар шағын орталыққа бейімделуі туралы айтып өтті. Әр – түрлі тәсілдерді пайдалана отырып ортаға балаларды үйрету болатынын айтып өтті. Ата – аналарға ойын түрінде түсіндірді. Әр ата – ана балалардың балабақша үйреніп кетуіне жауапты екенін. Бала денсаулығын балақша медбике және тәрбиешілерге айтып отыруға міндетті екенін айтып өтті. Өз сөзін қорыта келе оқу жылына сәттілік тіледі.

2.1. № 3 топ ата – анасы Қабылбаева Айзере өз сөзінде бүгінгі балабақша ұйымдастырған іс – шара өте жақсы деңгейде өткендігі туралы айтып өтті. Балақшаға шығармашылық табыс тілей отырып өз баласын сеніммен әкелетінін айтып өтті.

3. Үшінші мәселе бойынша балабақша педагог – психолог Кулибаева Гүлшат өзінің ата- аналарға арналған сауалнама таратып беру арқылы, ата – аналардың балабақша туралы пікірін түсіне білді. Саунама арқылы балаларға қандай бағытта жұмыс орындау керектігін біліп болшақта жұмыс жоспарына енгізуге алатынын айтып өтті.

3.1. № 2 ортаңғы топ ата анасы Жолмаман Махсұт өз сөзінде. Балабақшаға жаңа оқу жылында сәттілік тілей отырып. Балалардың амандығын, білімін бірлесе отырып жұмыстануға шақырды.

Шешімі:

1. Балабақшада балаларды қабылдау жан - жақты бақылауда ұстауға балабақша медбикесіне жүктелсін.
2. Балалардың балабақшада бейімделуі балабақша тәрбиешілері ойын әрекетін пайдалана отырып ұйымдастырылған оқу іс әрекеттерде, ойын сауықтарда кіріктірілсін.

Шағын орталық директор:

С.Р.Мусаева

Хатшы:

Т.Е.Махашева

**Ата – аналарға арналған кеңес
«Жеке меншік шағын орталыққа
қабылдау тәртібі»**

Дайындаған : Директор: С.Р.Муасева

2023-2024 оқу жылы

Кеңес

ТАҚЫРЫБЫ:

«Шағын орталықпен пен ынтымақтастығына нығайту жолдары»

Балаларды саналы, сергек етіп тәрбиелеу – отбасы мен қоғамдық тәрбие орындарының бірден-бір парызы, асыл мұраты.

Отбасы - адамзат бесігін тербеткен ұя болса, сол отбасындағы баланың бас ұстазы - ата-ана.

«Балапан ұяда нені көрсе, ұшқанда соны іледі» - демекші, бала әкеден ақыл, анадан мейірім алады. Береке-бірлігі мол үлгілі отбасында тәрбиеленген баланың таным жүйесі мейлінше ауқымды, болашақ өркениетке қосар үлесі бар. Тәрбиенің бастауы болған отбасы мүшелері тәрбие мен оқу жоспарын іске асыруда мектептің ең басты одақтасы бола алады. Мектеп пен отбасы мүшелері өзара бірлесіп жұмыс істегенде ғана ынтымақтастықпен қарым-қатынас болып, арада түсіністік пен үйлесімділік орнамақ. Себебі, баланың өмір сүруге құштарлығының оянуы тәлім-тәрбиедегі бір жүйелілікпен, өзін қоршаған ортамен, бірге оқыған құрбы-достарымен, олардың күнделікті іс-әрекетімен, сөйлеген сөзі, жүріп-тұруы тағы басқа қасиеттерімен тығыз байланысты. Орынды тәрбие арқылы адам баласының тағдыры шешіледі, оның білімді тұлға болып қалыптасатынын, елдің берік тірегі болатынын көрсетеді. Ұрпақ тәрбиесіне қай кезеңде, қай елде болмасын үлкен мән берілген. Ұлы педагог В.А.Сухомлинский: «Тек ата-аналармен бірге жалпы күш-жігерді біріктіру арқылы ғана мұғалімдер балаларға үлкен адамдық бақыт беруі мүмкін» деген ұтымды ой айтқан. Ұлтымыздың ұлағатты дәстүрлерін кеңінен пайдаланып, тәрбие ісіне арқау ету де өз пайдасын тигізеді.

Отбасы – белгілі-бір дәстүрлерді, адамшылық бейнені, идеялды, жақсы сөз, ұнамды мінез, ыстық ықылас, қуаныш, ашық әңгімелесу арқылы да баланың көңілін тауып, ішкі сырын ашуға болады. Дегенмен, жұмыс барысында көптеген ата-аналардың бала тәрбиесіне деген көзқарастарынан елеулі қателіктерді байқап жүрміз. Кейбір отбасылар баланы киім-кешекпен, тамақпен қамтамасыз етуді ғана өз міндеттеріне алып, тәрбие мен білім беру ісін мектеп мойнына жүктейді. Енді біреулері баласын орынсыз сөгіп, көңіліне қаяу түсіріп жатса, бірі «адам болар бала өздігінен оқып үйренеді» дегенді алға тартады. Мұндай теріс түсініктер баланың келешегіне зиян келтіреді. Ал, орынсыз балағаттап, баланың абыройына нұқсан келтіру ата-ананың бала алдындағы, қоғам алдындағы беделін төмендетеді. Бүгінгі тандағы бала тәрбиесіндегі кездесетін мұндай олқылықтардың алдын алу үшін ата-ана, мектеп, қоғамдық ұйымдар қай кезде де бірлесе отырып жұмыс жасауы керек.

Адамның адамшылдығы жақсы ата-ана мен білікті тәрбиешіден. Тәрбиенің таразы секілді екенін ескерсек, екі басының тең түсуіне көп көңіл бөлген абзал. Тәрбие ісіндегі ең басты жауапкершілік өздерінде екендігін ұмытып, баласының мінез-құлқы үшін қоғамға кінә артатын ата-аналардың кездесіп жататыны өкінішті-ақ. Бүгінгі кейбір жастарымыздың бойындағы келеңсіз қасиеттер мен жағымсыз мінез-құлықтардың қалыптасуына осындай жауапсыз ата-аналардың кемшілігі де өз әсерін тигізбей қоймайды дер едім. Жас ұрпақты тәрбиелеу жүйесі жаңа заман талабына сай қоғамдық өмірде болып жатқан ұлы өзгерістерге байланысты. Оған қойылар талап жан-жақты жетілген адамды тәрбиелеу. Ойлы ұрпақ тәрбиелегіміз келсе, ата-

ана, мектеп пен бала ынтымақтастықта отырып, білім ордасындағы тәрбие отбасында жалғасын табатындай етіп ұштастыра білгеніміз жөн. Қазақ зиялыларының бірі М.Жұмабаевтың: «Тәрбиедегі мақсат баланы тәрбиешінің дәл өзіндей етіп шығару емес, келешек өз заманына лайық қылып шығару» деп айтуы бала тәрбиесіндегі ата-ана, мектеп, қоғам алдында үлкен жауапкершіліктің тұрғандығын дәлелдейді. Әрине, отбасы өзінің дербес әрекеті арқылы тәрбие саласында ауқымды мәселелерді шешуде әлсіздік танытады. Ол үшін отбасы мен мектептің өзара ынтымақтастығын нығайту өте маңызды. Ал, тәрбие қоғамдық құбылыс болғандықтан, оны қоғам талаптарынан тыс ұйымдастыру мүмкін емес. Бұл тұста үштік одақ: мектеп, отбасы және қоғамдық мекемелер жұмысындағы өзара сабақтастық және ынтымақтастық өз үйлесімін табуы тиіс.

Ата-ана балаға сөзден гөрі іс, күнделікті жақсы әдет-ғұрып өнегесі күшті әсер ететінін ескеру керек. Айтқан ақылыңыз қаншалықты дұрыс болғанымен, өз өнегеніз, әдет-қылығыңыз керісінше болып жатса, жалаң ақылдан еш нәрсе шықпайды.

Ата-аналар ұйымының ролін көтеру кез келген мектеп үшін оңай емес. Көп жағдайда бұл мәселе ата-аналардың жұмыспен қамтылуына байланысты уақыттарының жетіспеушілігі сияқты объективті себептерлермен түсіндіріледі. Дегенмен, оның себептерін тек ата-аналар ортасынан іздеу дұрыс емес. Бастамашылық мектеп жағынан бәрібір басым болу керек. Өйткені, мектеп – қоғамның, отбасының және өзінің өзара тәрбиелік іс – қимылын үйлестіруші қоғамдық институт. Өзара іс-әрекеттің мақсаты мен міндеттерін мектеп жалғыз өзі, тиісті мәселеге тек өзінің ұстанымына сүйенген түрде анықтаса, ал ата-аналар оларды іске асыру сатысында ғана қамтылса, нәтиже төмен болады. Мектеп ата-аналар қауымы үшін әрқашан ашық болып, өзара ынтымастық пен серіктестік жүйесін жетілдіруге бағытталып, олардың кез келген бастамасын көтермелеп отыруы қажет.

«Тәрбиелілік – адам етеді, тәрбиесіздік – надан етеді» деген халық тағылымы бар. Тәрбиенің сан-саналы қырлары бар десек, ата-ана өз ұрпағының жан-жақты болып өсуіне ықпал ете білуі қажет. Бала мектепке келгенге дейін ақыл-есі кіріп, үлкен-кішімен қарым-қатынас жасау, өзара сыйласудың әліппесін отбасынан алып келеді. Кей жағдайда ата-ана баласының: «Тамағы тоқ, киімі бүтін болса болды, басқа тәрбиені ертең мектеп үйретеді» деп барлығын мектепке, ұстаздарға ысыра салады, сол себепті де кейбір оқушылар күнделікті өмірдегі қарапайым тәртіпті білмей, мұғалімге қиындық келтіреді. Мектеп мұндай жағдайда тек баланы ғана оқытып қоймай, ата-ананың педагогикалық мәдениетін арттыру бағытында жүйелі жұмыс жүргізгенде ғана, тәрбие өзінің оң нәтижесін беретіні сөзсіз.

Ата-ананың бүкіл үміті - баласы болса, сол баланың әрбір қуанышты сәті - ата-ана қуанышы. Қазіргі кезде, күн сайын өзгеріске толы мына өмірде балаға дұрыс тәрбие беруде бірлік болмаса, бала сәл нәрсеге еліктеп, ілесіп кетуі мүмкін. Әсіресе бала түрлі жат-әдет, діни ағымдарға ілесіп кетпеуі үшін де тәрбиені босаңсытуға болмайды.

Дегенмен, бүгінгі отбасыларындағы ата-аналардың бала тәрбиесін заман талабына сай ұйымдастырудағы қабілеттері мен мүмкіндіктері бірдей болмай отыр. Ол үшін отбасы мен мектептің өзара ынтымақтастығын нығайту өте маңызды. Ата-ана мен

ұстаздың біріге жұмыс істеуі ең алдымен балаға пайдалы. Екі жақтың қамқорлығын сезінген бала өз тарапынан да жауапкершілік көрсетіп, үлгілі тәрбие мен мектептегі тәрбие бірін-бірі толықтырып, жетілдіріп отырса ғана нәтижеге жетпек.

Бір елдің болашағын көргің келсе, сол елдің қазіргі жастарына қара - деген екен бір ғұлама. Қазіргі ұрпақ еліміздің жарқын болашағы, жанашыры және иесі. Осы тұрғыдан алып қарағанда, қазақ елінің болашағы үшін бүгіннен бастап бар күш - жігерімізді салып, аянбай еңбек етсек нәтижелі іске де қол жеткізіп қалармыз. Жеткізіп жатқан жемісті жетістіктеріміз де жоқ емес. Мектеп - кеме, білім - теңіз демекші, бала бар жақсылық пен игілікті, тәрбие мен білімді мектептен алады. Дегенмен бар салмақ мектепте десек артық айтқан болар едік. Бала тәрбиесі мен білім беру ісінде отбасы мен қоғамның қосар үлесі ұшан - теңіз. Отан - отбасынан басталады деген жақсы сөз бар халқымызда. Отбасы мүшелерінің балаға әсері дұрыс болуы керек. Жақын жанашырлары әрдайым балаға тек түзу жол көрсетіп отырса, әсіресе тәрбие беру жолында халықтық педагогиканы пайдаланса, оның берер көмегі мол деуге болар еді. Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие берілуі керек, тәрбиесіз берілген білім - адамзаттың қас жауы, ол келешекте оның барлық өміріне апат әкеледі, - деген Әл-Фараби бабамыз. Ал тәрбиені балаға беретін отбасы, мектеп және қоғам. Осы үшеуі бірлесе жұмыс істегенде ғана өнімді де өнегелі ұрпақ шығатыны белгілі. Неміс халқында бала тәрбиелеуде екі ерекшелік бар, біріншісі: баласымен тең кісідей сөйлеседі, сөйлесе отырып, мүмкіндігін байқайды, осал жерін байқатпай көтеріп отырады, екіншісі: баласын ең негізгі нәрсеге, сөйлеп тұрған адамның мінезіне, дауыс екпініне, қысқасы, биязы - оспадарлығына қарамастан тыңдай білуге үйретеді. Себебі тыңдай білмейтін адамның айтар ойы да аз болады. Әр халықтың осы секілді өзіндік жақсы ерекшеліктері болады. Неге сондай тиімді әдіс-тәсілдерін пайдаланбасқа. Біздің халқымыздың да тәрбиеге тұнып тұрған алуан түрлі үлгі-өнегесі жетерлік. Баланы тәрбиелеу үшін тәрбиешінің өзі тәрбиелі болуы керек десек, ата-аналар мен мектеп ұстаздары және балаға әсер етуші жан-жағындағы қоғам мүшелерінің өздері де толыққанды саналы болуы әбден маңызды. Атадан балаға қанмен тараған ақылдылық, байсалды мінезді тәжірибе мен білім толықтырса, төңірегіне нұр шашып тұратын азаматтар солардан шығады. Сондықтан оқу, үйрену, тыңдау, іздену, талаптану әрбір өзін құрметтейтін адамның басты бағыты болуы керек.

Игілікті болашақ жолында өзара ынтымақтаса жұмыс жүргізіп жатқан отбасы мен мектептер аз емес. Соның бірі ретінде өзім қызмет атқарып жүрген мектеп туралы бірер сөз айтқым келеді. Бұл мектеп өзінің мақсат қойғыштығы мен жүйелі жұмыс жүргізе білудегі асқан шеберлігін осы ұжымның өсіп - өркендеуіне пайдаланып, білім нәрімен сусындап жатқан әрбір баланың өмірін жақсы жағынан өзгерту жолында зор жауапкершілікті сезіне жұмыс жүргізеді. Ексең орасың – дейді халық даналығы. Жемісті білім алуы үшін оларға жан-жақты қадағалау жүргізіледі. Сабақтан кешікпеуі мен сабақты босатпауы басты назарда ұсталады. Күнделікті жүргізілген бақылау оқушылардың назары мен бар зейінін түбегейлі сабаққа ғана аударуына негіз болды. Мұғалімдер де жұмысын тоқтаусыз, үнемі ізденіс жүргізіп отырады. Егер адамдар ертеңгі күніне сенбесе, бәрі де құлдырайды. Америка ештеңе де істемейді. Істеп жатқандар американдықтар деген сөз бар. Ұйым ештеңе істемейді, істейтіндер ұйымдағы әрбір қызметкердің өзі және оларды үйіріп басқара білетін басшы.

Мектебімізде ата-ана, оқушы-мұғалім арасындағы байланысты нығайту жеке тұлғаны қалыптастыру және сапалы оқыту мен саналы тәрбие беру мәселесі алдыңғы орында. Мектеп – отбасы – қоғам арасындағы ынтымақтастықты нығайту, серіктестікті қалыптастыру, қауымдағы ата-аналармен бірлескен жұмысты көрсету мақсатында мектебімізде жүйелі де, маңызды жұмыстар атқарылуда. Соның бірі - «Бала тәрбиесіндегі жазалау мен мадақтау», «Мен және менің отбасым», «Ұрпақ тәрбиесі баршаға ортақ» тақырыптарында тренинг сабақтар мен семинарлар, түрлі тәрбиелік іс-шаралар атап айтар болсақ әжелер арасында «Ал, кәнеки әжелер», аналар мен қыздар арасында «Шешеге қарап, қыз өсер», әкелер мен ұлдар арасында «Әкеге қарап ұл өсер» тақырыптарында сайыстар ұйымдастырылып отырады. Ата-аналар жиналыстарында «Бала тәрбиесі», «Ата-ананың бала тәрбиесіндегі рөлі», «Отбасындағы ұл мен қыздың қарым-қатынасы», «Бала тәрбиесі- баршаға ортақ» атты баяндамалар және «Біз қандай ата-анамыз?», «Балаңыздың 1-сыныпқа дайындығы қалай?», «Сіздің өміріңізде бала қандай орынға ие», «Сіз балыңызды білесіз бе?», «Сіз және сіздің балаларыңыз» атты тест, сауалнамалар жүргізіліп отырады. «Әжелер алқасы» мен «Әкелер алқасының» құрамы құрылып, жұмыс жүргізуде. Егерде мектебімізде қандайда бір ата-аналар арасында түсініспеушіліктер туындап жатса біздер ең алдымен осы әжелер мен әкелер құрамының мүшелері көмекке келеді.

Қай кезде болмасын отбасы мен мектептен өз дәрежесінде жақсы білім, өнегелі тәрбие алған бала қоғам үшін қажетті де маңызды тұлға екендігін естерінен шығармауымыз керек. Сөз соңында айтпағым, отбасы болсын, мектеп, қоғам болсын қай -қайсысы да өз міндеттерін дұрыс түсініп, бірлесе, жұмыла жұмыс жасаса оң нәтиже беретіні айдан – анық. Ең бастысы, бәрі де өзіміздің еліміздің бедерлі болашағы мен келелі келешегі үшін екендігін ұмытпасақ болғаны.

В.А.Сухомлинский өзінің «Ата-ана педагогикасы» деген еңбегінде былай дейді: «Қоғамдық тәрбие отбасынан басталады». Әсерлеп айтқанда, әуелі отбасында тамыры бітеді де, бұталары да, гүлдері де, жемісі де содан шығады. Ендеше: “Тәрбиенің негізгі тірегі - ата-ана мен ұстазы екенін ескере отырып, осы бағытта бірігіп жұмыстанайық, ағайын!” дегім келеді.

«Тексерілді» :

«Балбөбек» жеке меншік

шағын орталығының

әдіскері: Т.Е.Махашева

Ата – аналарға арналған кеңес «Балалардың шағын орталыққа бейімделуі»

Дайындаған : педагог - психолог Г.И.Кулибаева

2023-2024 оқу жылы

ТАҚЫРЫБЫ: «Шағын орталықа қабылданған балалардың бейімделуі кезеңін ұйымдастыру»

Балаларды саналы, сергек етіп тәрбиелеу – отбасы мен қоғамдық тәрбие орындарының бірден-бір парызы, асыл мұраты.

Отбасы - адамзат бесігін тербеткен ұя болса, сол отбасындағы баланың бас ұстазы - ата-ана.

«Балапан ұяда нені көрсе, ұшқанда соны іледі» - демекші, бала әкеден ақыл, анадан мейірім алады. Береке-бірлігі мол үлгілі отбасында тәрбиеленген баланың таным жүйесі мейлінше ауқымды, болашақ өркениетке қосар үлесі бар. Тәрбиенің бастауы болған отбасы мүшелері тәрбие мен оқу жоспарын іске асыруда мектептің ең басты одақтасы бола алады. Мектеп пен отбасы мүшелері өзара бірлесіп жұмыс істегенде ғана ынтымақтастықпен қарым-қатынас болып, арада түсіністік пен үйлесімділік орнамақ. Себебі, баланың өмір сүруге құштарлығының оянуы тәлім-тәрбиедегі бір жүйелілікпен, өзін қоршаған ортамен, бірге оқыған құрбы-достарымен, олардың күнделікті іс-әрекетімен, сөйлеген сөзі, жүріп-тұруы тағы басқа қасиеттерімен тығыз байланысты. Орынды тәрбие арқылы адам баласының тағдыры шешіледі, оның білімді тұлға болып қалыптасатынын, елдің берік тірегі болатынын көрсетеді. Ұрпақ тәрбиесіне қай кезеңде, қай елде болмасын үлкен мән берілген. Ұлы педагог В.А.Сухомлинский: «Тек ата-аналармен бірге жалпы күш-жігерді біріктіру арқылы ғана мұғалімдер балаларға үлкен адамдық бақыт беруі мүмкін» деген ұтымды ой айтқан. Ұлтымыздың ұлағатты дәстүрлерін кеңінен пайдаланып, тәрбие ісіне арқау ету де өз пайдасын тигізеді.

Отбасы – белгілі-бір дәстүрлерді, адамшылық бейнені, идеялды, жақсы сөз, ұнамды мінез, ыстық ықылас, қуаныш, ашық әңгімелесу арқылы да баланың көңілін тауып, ішкі сырын ашуға болады. Дегенмен, жұмыс барысында көптеген ата-аналардың бала тәрбиесіне деген көзқарастарынан елеулі қателіктерді байқап жүрміз. Кейбір отбасылар баланы киім-кешекпен, тамақпен қамтамасыз етуді ғана өз міндеттеріне алып, тәрбие мен білім беру ісін мектеп мойнына жүктейді. Енді біреулері баласын орынсыз сөгіп, көңіліне қаяу түсіріп жатса, бірі «адам болар бала өздігінен оқып үйренеді» дегенді алға тартады. Мұндай теріс түсініктер баланың келешегіне зиян келтіреді. Ал, орынсыз балағаттап, баланың абыройына нұқсан келтіру ата-ананың бала алдындағы, қоғам алдындағы беделін төмендетеді. Бүгінгі таңдағы бала тәрбиесіндегі кездесетін мұндай олқылықтардың алдын алу үшін ата-ана, мектеп, қоғамдық ұйымдар қай кезде де бірлесе отырып жұмыс жасауы керек.

Адамның адамшылдығы жақсы ата-ана мен білікті тәрбиешіден. Тәрбиенің таразы секілді екенін ескерсек, екі басының тең түсуіне көп көңіл бөлген абзал. Тәрбие ісіндегі ең басты жауапкершілік өздерінде екендігін ұмытып, баласының мінез-құлқы үшін қоғамға кінә артатын ата-аналардың кездесіп жататыны өкінішті-ақ. Бүгінгі кейбір жастарымыздың бойындағы келеңсіз қасиеттер мен жағымсыз мінез-құлықтардың қалыптасуына осындай жауапсыз ата-аналардың кемшілігі де өз әсерін тигізбей қоймайды дер едім. Жас ұрпақты тәрбиелеу жүйесі жаңа заман талабына сай қоғамдық өмірде болып жатқан ұлы өзгерістерге байланысты. Оған қойылар талап жан-жақты жетілген адамды тәрбиелеу. Ойлы ұрпақ тәрбиелегіміз келсе, ата-ана, мектеп пен бала ынтымақтастықта отырып, білім ордасындағы тәрбие отбасында жалғасын табатындай етіп ұштастыра білгеніміз жөн. Қазақ

зиялыларының бірі М.Жұмабаевтың: «Тәрбиедегі мақсат баланы тәрбиешінің дәл өзіндей етіп шығару емес, келешек өз заманына лайық қылып шығару» деп айтуы бала тәрбиесіндегі ата-ана, мектеп, қоғам алдында үлкен жауапкершіліктің тұрғандығын дәлелдейді. Әрине, отбасы өзінің дербес әрекеті арқылы тәрбие саласында ауқымды мәселелерді шешуде әлсіздік танытады. Ол үшін отбасы мен мектептің өзара ынтымақтастығын нығайту өте маңызды. Ал, тәрбие қоғамдық құбылыс болғандықтан, оны қоғам талаптарынан тыс ұйымдастыру мүмкін емес. Бұл тұста үштік одақ: мектеп, отбасы және қоғамдық мекемелер жұмысындағы өзара сабақтастық және ынтымақтастық өз үйлесімін табуы тиіс.

Ата-ана балаға сөзден гөрі іс, күнделікті жақсы әдет-ғұрып өнегесі күшті әсер ететінін ескеру керек. Айтқан ақылыңыз қаншалықты дұрыс болғанымен, өз өнегеңіз, әдет-қылығыңыз керісінше болып жатса, жалаң ақылдан еш нәрсе шықпайды.

Ата-аналар ұйымының рөлін көтеру кез келген мектеп үшін оңай емес. Көп жағдайда бұл мәселе ата-аналардың жұмыспен қамтылуына байланысты уақыттарының жетіспеушілігі сияқты объективті себептерлермен түсіндіріледі. Дегенмен, оның себептерін тек ата-аналар ортасынан іздеу дұрыс емес. Бастамашылық мектеп жағынан бәрібір басым болу керек. Өйткені, мектеп – қоғамның, отбасының және өзінің өзара тәрбиелік іс – қимылың үйлестіруші қоғамдық институт. Өзара іс-әрекеттің мақсаты мен міндеттерін мектеп жалғыз өзі, тиісті мәселеге тек өзінің ұстанымына сүйенген түрде анықтаса, ал ата-аналар оларды іске асыру сатысында ғана қамтылса, нәтиже төмен болады. Мектеп ата-аналар қауымы үшін әрқашан ашық болып, өзара ынтымастық пен серіктестік жүйесін жетілдіруге бағытталып, олардың кез келген бастамасын көтермелеп отыруы қажет.

«Тәрбиелілік – адам етеді, тәрбиесіздік – надан етеді» деген халық тағылымы бар. Тәрбиенің сан-саналы қырлары бар десек, ата-ана өз ұрпағының жан-жақты болып өсуіне ықпал ете білуі қажет. Бала мектепке келгенге дейін ақыл-есі кіріп, үлкен-кішімен қарым-қатынас жасау, өзара сыйласудың әліппесін отбасынан алып келеді. Кей жағдайда ата-ана баласының: «Тамағы тоқ, киімі бүтін болса болды, басқа тәрбиені ертең мектеп үйретеді» деп барлығын мектепке, ұстаздарға ысыра салады, сол себепті де кейбір оқушылар күнделікті өмірдегі қарапайым тәртіпті білмей, мұғалімге қиындық келтіреді. Мектеп мұндай жағдайда тек баланы ғана оқытып қоймай, ата-ананың педагогикалық мәдениетін арттыру бағытында жүйелі жұмыс жүргізгенде ғана, тәрбие өзінің оң нәтижесін беретіні сөзсіз.

Ата-ананың бүкіл үміті - баласы болса, сол баланың әрбір қуанышты сәті - ата-ана қуанышы. Қазіргі кезде, күн сайын өзгеріске толы мына өмірде балаға дұрыс тәрбие беруде бірлік болмаса, бала сәл нәрсеге еліктеп, ілесіп кетуі мүмкін. Әсіресе бала түрлі жат-әдет, діни ағымдарға ілесіп кетпеуі үшін де тәрбиені босаңсытуға болмайды.

Дегенмен, бүгінгі отбасыларындағы ата-аналардың бала тәрбиесін заман талабына сай ұйымдастырудағы қабілеттері мен мүмкіндіктері бірдей болмай отыр. Ол үшін отбасы мен мектептің өзара ынтымақтастығын нығайту өте маңызды. Ата-ана мен ұстаздың біріге жұмыс істеуі ең алдымен балаға пайдалы. Екі жақтың қамқорлығын сезінген бала өз тарапынан да жауапкершілік көрсетіп, үлгілі тәрбие мен мектептегі

тәрбие бірін-бірі толықтырып, жетілдіріп отырса ғана нәтижеге жетпек.

Бір елдің болашағын көргің келсе, сол елдің қазіргі жастарына қара - деген екен бір ғұлама. Қазіргі ұрпақ еліміздің жарқын болашағы, жанашыры және иесі. Осы тұрғыдан алып қарағанда, қазақ елінің болашағы үшін бүгіннен бастап бар күш - жігерімізді салып, аянбай еңбек етсек нәтижелі іске де қол жеткізіп қалармыз. Жеткізіп жатқан жемісті жетістіктеріміз де жоқ емес. Мектеп - кеме, білім - теңіз демекші, бала бар жақсылық пен игілікті, тәрбие мен білімді мектептен алады. Дегенмен бар салмақ мектепте десек артық айтқан болар едік. Бала тәрбиесі мен білім беру ісінде отбасы мен қоғамның қосар үлесі ұшан - теңіз. Отан - отбасынан басталады деген жақсы сөз бар халқымызда. Отбасы мүшелерінің балаға әсері дұрыс болуы керек. Жақын жанашырлары әрдайым балаға тек түзу жол көрсетіп отырса, әсіресе тәрбие беру жолында халықтық педагогиканы пайдаланса, оның берер көмегі мол деуге болар еді. Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие берілуі керек, тәрбиесіз берілген білім - адамзаттың қас жауы, ол келешекте оның барлық өміріне апат әкеледі, - деген Әл-Фараби бабамыз. Ал тәрбиені балаға беретін отбасы, мектеп және қоғам. Осы үшеуі бірлесе жұмыс істегенде ғана өнімді де өнегелі ұрпақ шығатыны белгілі. Неміс халқында бала тәрбиелеуде екі ерекшелік бар, біріншісі: баласымен тең кісідей сөйлеседі, сөйлесе отырып, мүмкіндігін байқайды, осал жерін байқатпай көтеріп отырады, екіншісі: баласын ең негізгі нәрсеге, сөйлеп тұрған адамның мінезіне, дауыс екпініне, қысқасы, биязы -оспадарлығына қарамастан тыңдай білуге үйретеді. Себебі тыңдай білмейтін адамның айтар ойы да аз болады. Әр халықтың осы секілді өзіндік жақсы ерекшеліктері болады. Неге сондай тиімді әдіс-тәсілдерін пайдаланбасқа. Біздің халқымыздың да тәрбиеге тұнып тұрған алуан түрлі үлгі-өнегесі жетерлік. Баланы тәрбиелеу үшін тәрбиешінің өзі тәрбиелі болуы керек десек, ата-аналар мен мектеп ұстаздары және балаға әсер етуші жан-жағындағы қоғам мүшелерінің өздері де толыққанды саналы болуы әбден маңызды. Атадан балаға қанмен тараған ақылдылық, байсалды мінезді тәжірибе мен білім толықтырса, төңірегіне нұр шашып тұратын азаматтар солардан шығады. Сондықтан оқу, үйрену, тыңдау, іздену, талаптану әрбір өзін құрметтейтін адамның басты бағыты болуы керек.

Игілікті болашақ жолында өзара ынтымақтаса жұмыс жүргізіп жатқан отбасы мен мектептер аз емес. Соның бірі ретінде өзім қызмет атқарып жүрген мектеп туралы бірер сөз айтқым келеді. Бұл мектеп өзінің мақсат қойғыштығы мен жүйелі жұмыс жүргізе білудегі асқан шеберлігін осы ұжымның өсіп - өркендеуіне пайдаланып, білім нәрімен сусындап жатқан әрбір баланың өмірін жақсы жағынан өзгерту жолында зор жауапкершілікті сезіне жұмыс жүргізеді. Ексең орасың – дейді халық даналығы. Жемісті білім алуы үшін оларға жан-жақты қадағалау жүргізіледі. Сабақтан кешікпеуі мен сабақты босатпауы басты назарда ұсталады. Күнделікті жүргізілген бақылау оқушылардың назары мен бар зейінін түбегейлі сабаққа ғана аударуына негіз болды. Мұғалімдер де жұмысын тоқтаусыз, үнемі ізденіс жүргізіп отырады. Егер адамдар ертеңгі күніне сенбесе, бәрі де құлдырайды. Америка ештеңе де істемейді. Істеп жатқандар американдықтар деген сөз бар. Ұйым ештеңе істемейді, істейтіндер ұйымдағы әрбір қызметкердің өзі және оларды үйіріп басқара білетін басшы.

Мектебімізде ата-ана, оқушы-мұғалім арасындағы байланысты нығайту жеке тұлғаны қалыптастыру және сапалы оқыту мен саналы тәрбие беру мәселесі алдыңғы орында. Мектеп – отбасы – қоғам арасындағы ынтымақтастықты нығайту, серіктестікті қалыптастыру, қауымдағы ата-аналармен бірлескен жұмысты көрсету мақсатында мектебімізде жүйелі де, маңызды жұмыстар атқарылуда. Соның бірі - «Бала тәрбиесіндегі жазалау мен мадақтау», «Мен және менің отбасым», «Ұрпақ тәрбиесі баршаға ортақ» тақырыптарында тренинг сабақтар мен семинарлар, түрлі тәрбиелік іс-шаралар атап айтар болсақ әжелер арасында «Ал, кәнеки әжелер», аналар мен қыздар арасында «Шешеге қарап, қыз өсер», әкелер мен ұлдар арасында «Әкеге қарап ұл өсер» тақырыптарында сайыстар ұйымдастырылып отырады. Ата-аналар жиналыстарында «Бала тәрбиесі», «Ата-ананың бала тәрбиесіндегі рөлі», «Отбасындағы ұл мен қыздың қарым-қатынасы», «Бала тәрбиесі- баршаға ортақ» атты баяндамалар және «Біз қандай ата-анамыз?», «Балаңыздың 1-сыныпқа дайындығы қалай?», «Сіздің өміріңізде бала қандай орынға ие», «Сіз балыңызды білесіз бе?», «Сіз және сіздің балаларыңыз» атты тест, сауалнамалар жүргізіліп отырады. «Әжелер алқасы» мен «Әкелер алқасының» құрамы құрылып, жұмыс жүргізуде. Егерде мектебімізде қандайда бір ата-аналар арасында түсініспеушіліктер туындап жатса біздер ең алдымен осы әжелер мен әкелер құрамының мүшелері көмекке келеді.

Қай кезде болмасын отбасы мен мектептен өз дәрежесінде жақсы білім, өнегелі тәрбие алған бала қоғам үшін қажетті де маңызды тұлға екендігін естерінен шығармауымыз керек. Сөз соңында айтпағым, отбасы болсын, мектеп, қоғам болсын қай -қайсысы да өз міндеттерін дұрыс түсініп, бірлесе, жұмыла жұмыс жасаса оң нәтиже беретіні айдан – анық. Ең бастысы, бәрі де өзіміздің еліміздің бедерлі болашағы мен келелі келешегі үшін екендігін ұмытпасак болғаны.

В.А.Сухомлинский өзінің «Ата-ана педагогикасы» деген еңбегінде былай дейді: «Қоғамдық тәрбие отбасынан басталады». Әсерлеп айтқанда, әуелі отбасында тамыры бітеді де, бұталары да, гүлдері де, жемісі де содан шығады. Ендеше: “Тәрбиенің негізгі тірегі - ата-ана мен ұстазы екенің ескере отырып, осы бағытта бірігіп жұмыстанайық, ағайын!” дегім келеді.

«Бекітемін»

«Балбөб» шағын орталығының директоры

Мусаева

Кеңес педагогтарға

Шағын орталыққа қабылданған балалардың бейімделу кезеңін
ұйымдастыру

Дайындаған педагог-психолог Г.И.Кулибаева

2023-2024 оқу жылы

«Тексерілді»

«Балбөбек» жекеменшік
шағын орталығының әдіскер

А.Е.Махашева

Баланың балабақшаға бейімделуіне кеңес.

Баланың әлеуметтенуі қашан қайда басталады? Әрине бірінші отбасында және балабақшаға келгенде. Балабақшада таныс емес үлкен адамдармен, балалармен танысады, мінез құлық ережелері мен нормаларын меңгереді. Жаңа жағдайға бала қалай үйренеді? Өкінішке орай балабақшаға бейімделу көбінесе қиын және ауыр өтеді. Бала тамақ ішпейді, ұйықтамайды, балалармен және үлкен адамдармен араласудан бас тартады да, қоршаған ортаға деген қызығушылығы төмендейді, ойыншықтарды ойынға қатыстырмайды.

Басқа адамдармен бұрын қалып көрмегендіктен,

- Дәретке өзі отырып үйренбегендіктен.

- Кейбір тағамдарды жеу дағдысы жоқ, мысалы қызылша, орамжапырақ, қатты тамақты шайнап үйренбеген (картоп, нан).

- Балабақшаға келген алғашқы күндері бала 2 сағатқа қалу керек. Көбінесе ата-аналар жұмыс тәртібін айтып, баланы күні бойы балабақшада қалдырады. Осының нәтижесінде күрделі және созылмалы мәселелер пайда болады.

- Балаңызбен үйде сөйлесесіз бе, оны мақтайсыз ба, оны жақсы көретіңіз туралы айттыңыз ба?

Ата-аналардың балаға эмоцияналдық әсері көбінесе жағдайды қиындатады.

Әр отбасында бейімделудің үш түрі бар.

- жеңіл түрі- баланың мінез- құлығы 10-15 күнде қалпына келеді;
- орташа ауырлық бейімделу- 1 айдың ішінде;
- ауыр бейімделу- 2 айдан 6 айға дейін өтеді.

Қобалжулары қатты ата-аналардың балалары да балабақшаға қиын бейімделеді, өткені ата-анасының қобалжуын көріп, баланың қорқынышы ұлғая бастайды. Осы кезде ата-аналар балаға көмек беруі керек.

Ертеңгілік қоштасуды жеңілдету тәсілдері:

-Баламен тез қоштасып үйреніңіз. Қоштасуды созбаңыз.

Бала сіздің қобалжығаныңызды көріп, тыныштануы ұзаққа созылады.

-Балаңыз сізге сенсін десеңіз, балабақшаға әкеліп, көрінбей қашып кетпеңіз.

-Балаңызға ұнайтын қоштасу рәсімін ойлап табыңыз және соны қатал ұстаныңыз.

Балабақшаға барғаны үшін жаңа ойыншық сатып алып, балаңызды алдарқатпаңыз.

-Балаға анық түсінік беру керек.

Бір рет болсын баланың дегенін істесеңіз әрі қарай баланы көндіру өте қиынға түседі.

2 -3 жастағы балалар үшін балабақшаға бейімделу күрделі құбылыс. Бейімделу уақытында баланың эмоциялық жағдайы көп өзгеріске түседі.

Сондықтан кеңес береміз:

- Үйдегі жағдайды балаңыз келетін топтың күн режимімен бірдей етіп ұйымдастыруға жұмыстаныңыз.

- Балабақшаның тамақтану ас мәзірімен танысып баланың үйдегі тамақтануына балабақшада ішетін тамақтар түрін қосыңыз

- Үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану, горшокқа сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт: шалбар не болмаса шорты замоксыз, белдеушесіз.

- Баланың «социалдық көкжиегін» кеңейтіңіз, ауладағы өзімен құрдас балалармен көбірек ойнатыңыз, жолдастарына қонаққа барсын, әжесінде қонуға қалсын т.с.с. Осындай тәжірибе жинақтаған бала өз құрдастары мен үлкендер арасында тез үйренісіп, тіл табысатын болады.

- Баламен жағымды эмоционалдық жағдайлар жасау қажет, ол көбіне ата – ана жағынан болуы қажет, балабақша туралы, оның өзіне керектігін түсіндіріп балаңызды сүйіп, аймалап, жиі оған өз мейіріміңізді көрсетіңіз. Есіңізде болсын Сіз көбірек осындай жылылық білдірсеңіз Сіздің балаңыз балабақшаға тез бейімделеді. Балаңыздың көзінше балабақша туралы өзіңізді толғандыратын мәселені айтудан аулақ болыңыз.

- Бірінші күні балабақшаға серуенге келген дұрыс, тәрбиешімен танысып, балаңызға жаңа достар табуға. Сондай – ақ балаңыздың сүйікті ойыншығын балабақшаға беріп жібергеніңіз абзал.

- Жоспарлаңыз, балабақшаға бірінші келген мезгілінде балаңызды бірінші күні – ақ күн ұзағына қалдырмауды. Балабақшаға жаңадан келген балалар алғашқы аптада 3 – 4 сағат, одан әрі түске дейін, айдың аяғына таман егер тәрбиеші кеңес берсе күні бойына қалдырылады.

- Кейбір балалар үшін аптаның ортасында жүйкесін тоздырмау үшін «демалыс» алуға болады.

- Бейімделу мерзімінде үйде демалыс кезінде баламен көп шұғылдануды қажет етеді, серуен жасау, күн режимін сақтау, эмоциялық жүктемесін түсіру қажет.

- Бала балабақшаға тек ауырмай келуі қажет. ОРЗ, ОРВИ сақтану үшін түрлі витаминдер пайдалану қажет, мұрын қуыстарын оксолин мазмен сылап тұру қажет.

Егер Сіздің балаңыз көпшіл, өз жақындарыңыз бен бірге бөтен адамдарды жатырқамаса, ойын кезінде өздігімен ойнай білсе, мінезі ашық, өз құрдастарымен мейрімді болса балабақшаға келген күннен бастап – ақ үйреніп кететіне сеніңіз.

Баланың балабақшаға барлық бейімделу уақытында психологпен балабақшаның медика – педагогикалық қызметі бақылауға алады.

Кеңес педагогтарға

Тақырыбы: Шағын орталыққа қабылданған балалардың бейімделу кезеңін ұйымдастыру.

